SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA DÁMASA RUIZ-JARABOJA COLOMERJA, predstavljeni 16. januarja 2007[1]

I – Uvod

1. Pritožba je bila vložena zoper sodbo Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 14. decembra 2004[2], s katero je bil zavrnjen glavni predlog za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije REM 14/01 z dne 28. junija 2002, s katero ni bilo ugodeno zahtevku Italijanske republike za odpust uvoznih dajatev v korist družbe Nordspedizionieri di Danielis Livio & C. Snc, Livia Danielisa in Domenica d'Alessandra (v nadaljevanju: Nordspedizionieri in drugi).[3]

2. Razprava se nanaša zlasti na pogoje za priznanje „posebnega položaja" v smislu carinske zakonodaje Skupnosti, ker je odpust uvoznih dajatev predviden le v takem položaju. Dejstva iz spora je treba ob upoštevanju datuma njihovega nastanka preučiti z vidika „zapletene"[4] zakonodaje, veljavne pred sprejetjem Carinskega zakonika Skupnosti[5].

3. Razprava je odvisna tudi od razlage dvostranske pogodbe, ki jo je država članica Italija podpisala z drugo državo, Slovenijo, ki je bila tedaj tretja država, zaradi česar se je treba vprašati o pristojnosti Sodišča[6].

1 — Jezik izvirnika: španščina.

2 — Sodba v zadevi Nordspedizionieri di Danielis Livio in drugi proti Komisiji (T-332/02, ZOdl., str. II-4405).

3 — Spremljala jo je podredna zahteva za odpust carinskega dolga v zvezi z 8010 kg tujih tobačnih izdelkov, ki so jih italijanski organi 8. aprila 1992 zasegli v skrivnem skladišču v Bareggiu, vendar te zahteve ni treba navesti v teh sklepnih predlogih, ker ni pomembna za pritožbo.

4 — Zapletenost teh predpisov pojasnjuje trditev iz Berr, Claude J., „Union douanière", v Revue trimestrielle de droit européen, 37 (3), julij–september 2001, str. 627 in naslednje, da težave na drugih področjih, kot je monetarna unija ali socialna kohezija, bolj spodbujajo duha kot carinska tarifa ali vprašanje veljavnosti potrdil o poreklu, ki sta carinsko zakonodajo spremenila v sektor, dostopen izključno redkim strokovnjakom.

5 — Uredba Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL L 302, str. 1).

6 — V okviru tega naj navedem, da se Sodišče prve stopnje v izpodbijani sodbi ni spraševalo o svoji pristojnosti ali vsaj ni izrazilo dvomov o tem.

II – Pravni okvir

A – *Pravo Skupnosti*

4. Da bi se lahko izrekli o tej pritožbi, je treba preučiti določbe, katerih kršitev se očita Sodišču prve stopnje – vse so izključno skupnostne narave –, in nekatere določbe dvostranske pogodbe o medsebojni carinski upravni pomoči, ki sta jo leta 1965 podpisali Italija in Jugoslavija (v nadaljevanju: Beograjski sporazum)[7].

5. Ker se Carinski zakonik Skupnosti ne uporablja *ratione temporis*, saj se dejstva spora nanašajo na obdobje pred sprejetjem tega akta, so veljavni pravni predpisi razpršeni po različnih skoraj vedno nepopolnih uredbah, ki so se, čeprav so bile seveda večinoma uradno razveljavljene, mnogokrat prikrito uporabljale v gostem vejevju, ki ga po letu 1992 pomeni ta zakonik.

6. To velja na primer za carinsko ureditev skupnostnega tranzita, vsebovano v Uredbi 222/77[8], katere člen 36(1) določa, da kadar se ugotovi, da je med prevozom ali v zvezi s tranzitno operacijo Skupnosti nastala kršitev v določeni državi članici, ta država članica v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi, brez poseganja v kazenski pregon, izterja carino in druge morebitne dajatve.

7. Z Uredbo št. 474/90[9] je bil temu členu 36 dodan še tretji odstavek, da bi zaradi povračila carin in drugih ustreznih dajatev določili kraj nastanka kršitve, če ni nobenih dokazov o pravilnosti tranzitne operacije ali kraju dejanskega nastanka kršitve.

7 — Sporazum med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Republiko Italijo o vzajemni administrativni pomoči v odkrivanju in preprečevanju carinskih prekrškov, podpisan 10. novembra 1965 v Beogradu, italijanska različica izšla v Bollettino Ufficiale (Trattati e convenzioni), 1967, vol. CIV – št. 178; nacionalni izvedbeni zakon je bil objavljen v Gazzetta Ufficiale z dne 8. julija 1967, št. 169. Veljati je začel 1. februarja 1968.

8 — Uredba Sveta (EGS) št. 222/77 z dne 13. decembra 1976 o skupnostnem tranzitu (UL L 38, str. 1). Zunanji tranzit urejajo členi od 91 do 97, notranji tranzit pa členi od 163 do 165 Carinskega zakonika, vendar je Uredbo št. 222/77 nadomestila Uredba Sveta (EGS) št. 2726/90 z dne 17. septembra 1990 o skupnostnem tranzitu (UL L 262, str. 1); ker pa je ta na podlagi člena 47(1) začela veljati šele s 1. januarjem 1993, je ni treba navesti v tem sporu, katerega dejstva so nastala pred tem datumom.

9 — Uredba Sveta (EGS) št. 474/90 z dne 22. februarja 1990, ki za odpravo predložitve obvestila o prehodu ob prehodu notranje meje Skupnosti spreminja Uredbo (EGS) št. 222/77 o skupnostnem tranzitu (UL L 51, str. 1).

8. Uredba št. 1062/87[10] o podrobni določitvi in poenostavitvi Uredbe št. 222/77 je bila spremenjena z Uredbo št. 1429/90[11], s katero je bil pod naslovom Ia „Določbe, ki se uporabljajo v primeru pošiljk, ki niso bile predložene namembnemu uradu" uveden člen 11a, ki določa:

„1. Kadar pošiljka ni bila predložena namembnemu uradu in kraja kršitve ali nepravilnosti ni mogoče določiti, urad odhoda o tem čim prej obvesti glavnega zavezanca, najpozneje pa pred iztekom enajstega meseca po vpisu deklaracije za skupnostni tranzit.

2. V obvestilu iz odstavka 1 se navede predvsem rok, v katerem je treba uradu odhoda predložiti dokazilo o pravilnosti tranzitne operacije ali o kraju, v katerem je kršitev ali nepravilnost dejansko nastala, tako da ustreza zahtevam pristojnih organov.

Ta rok je tri mesece od dneva obvestila iz odstavka 1. Če navedeno dokazilo ni predloženo v roku, pristojna država članica pobere pripadajoče carine in druge zadevne dajatve.

[...]"

9. Carinska zakonodaja Skupnosti dovoljuje tudi celotno ali delno povračilo plačanih uvoznih ali izvoznih dajatev ali delni odpust dolga. Pogoje za tako oprostitev v obravnavani zadevi ureja člen 13(1) Uredbe št. 1430/79[12], kot je bila spremenjena z Uredbo št. 3069/86[13], ki določa:

„Uvozne dajatve se razen v primerih iz oddelkov od A do D lahko povrnejo ali odpustijo v posebnih položajih, ki izhajajo iz okoliščin, pri katerih ne gre niti za goljufivo ravnanje niti za očitno malomarnost udeleženega.

[...]"

10 — Uredba Komisije (EGS) št. 1062/87 z dne 27. marca 1987 o določbah za izvedbo tranzitnega postopka in o ukrepih za njegovo poenostavitev (UL L 107, str. 1).

11 — Uredba Komisije (EGS) št. 1429/90 z dne 29. maja 1990 o spremembi Uredbe (EGS) št. 1062/87 o določbah za izvedbo tranzitnega postopka in o ukrepih za njegovo poenostavitev (UL L 137, str. 21).

12 — Uredba Sveta (EGS) št. 1430/79 z dne 2. julija 1979 o vračilu ali odpustu uvoznih ali izvoznih dajatev (UL L 175, str. 1), spremenjena z Uredbo Sveta (EGS) št. 3069/86 z dne 7. oktobra 1986 (UL L 286, str. 1).

13 — Uredba Sveta (EGS) št. 3069/86 z dne 7. oktobra 1986 o spremembi Uredbe (EGS) št. 1430/79 o vračilu ali odpustu uvoznih ali izvoznih dajatev (UL L 286, str. 1).

B – *Beograjski sporazum*

10. Ker je bil namen te pogodbe okrepiti sodelovanje med italijansko in jugoslovansko carinsko upravo, se uvršča med podobne pogodbe iz tistega obdobja, kot je pokazala kratka primerjava s sporazumom na tem področju, ki ga je leta 1967 podpisalo šest ustanovnih držav članic in je poznan pod imenom „Rimska konvencija“[14].

11. V Beograjskem sporazumu so najprej navedeni njegovi glavni cilji, tj. preprečevati, odkrivati in zatirati kršitve (člen 1), nato je opredeljen pojem „carinske določbe“ (člen 2) in določena obveznost ohranitve tesnega sodelovanja med carinskimi uradi na skupni meji (člen 3).

12. Pri odgovoru na to pritožbo je bistven člen 4, v katerem se podpisnici obvezujeta, da bosta zlasti pozorni na pretok domnevno sumljivih oseb, blaga in vozil (odstavek 1).

14 — Konvencija med Belgijo, Zvezno republiko Nemčijo, Francijo, Italijo, Luksemburgom in Nizozemsko o medsebojnem sodelovanju med carinskimi upravami, ki je bila 7. decembra 1967 podpisana v Rimu ter je na voljo v Tractatenblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 1968, št. 172.

13. Člen 4(2) vključuje zavezo za boj proti tihotapstvu, s tem ko v drugem pododstavku določa:

„Na zahtevo [druge pogodbenice] se posebna pozornost nameni izvozu tistih proizvodov, za katere na ozemlju druge pogodbenice veljajo posebne in visoke dajatve“.

III – Povzetek postopka

A – *Dejansko stanje*

14. Družba z neomejeno odgovornostjo, Nordspedizionieri di Danielis Livio & C., ki so jo ustanovili carinski zastopniki in ima sedež v Trstu (Italija), je na zahtevo podjetja Cumberland Ltd. pri carinskem uradu na Fernetičih (Italija) predložila tri zaporedne deklaracije za zunanji skupnostni tranzit za izvoz kartonske embalaže, kupljene pri slovenskem podjetju Proexim Export-Import, ki naj bi jo s tovornjakom odposlali v Španijo.

15. V carinskem dokumentu z datumom 30. oktober 1991 je bilo navedenih 1400 paketov s skupno težo 12.620 kg, v dokumentu z datumom 5. november istega leta 1200 paketov s skupno težo 12.510 kg in v dokumentu z datumom 16. november istega leta 1500 paketov s skupno težo 12.842 kg.

16. Ko so bile izpolnjene carinske formalnosti za tretji navedeni postopek, je tovornjak dobil dovoljenje za nadaljevanje poti. Kmalu zatem je direktor carinskega urada na Fernetičih od lokalnega organa Guardia di Finanza (finančna policija) zahteval, naj pregleda tovor na tovornjaku. Tovornjak, ki je že zapustil carinsko območje, je Guardia di Finanza zasledovala in prestregla nekaj kilometrov od meje. Tovornjak se je v spremstvu vrnil na carinski urad na Fernetičih, kjer so ga pregledali. Pri pregledu so ugotovili, da kartonska embalaža ni prazna, kot je bilo navedeno v tranzitni deklaraciji, ampak je bilo v njej 8190 kg tujih cigaret s poreklom zunaj Skupnosti, porazdeljenih v 819 paketov. Voznik tovornjaka, M. C., je bil pridržan, tovornjak in tovor ter dokumente, najdene pri vozniku, pa so zasegli.

17. Med preiskavo, ki so jo italijanski carinski organi izvedli v sodelovanju s slovenskimi, so ugotovili, da je M. C. sodeloval tudi pri treh podobnih operacijah tihotapljenja cigaret, pri katerih sta bili uporabljeni tranzitni deklaraciji z dne 30. oktobra in 5. novembra 1991, ki ju je sestavila družba Nordspedizionieri, ter deklaracija, ki jo je 16. septembra 1991 predložila družba Centralsped Srl.

18. Preiskava v zvezi s prevozoma z dne 30. oktobra in 5. novembra 1991 je pokazala, da sta bila slovenskim carinskim organom prijavljena tovora, ki sta vsebovala predvsem tobačne izdelke, nato pa sta bila ista tovora v Italijo uvožena kot pošiljki kartonske embalaže. Izkazalo se je tudi, da je po ureditvi carinskih formalnosti na mejnem prehodu Fernetiči tovornjak nadaljeval pot v drug namembni kraj, kot je bil naveden na carinskih deklaracijah, tovor pa so na skrivaj raztovorili v Italiji.

19. Italijanski organi so med preiskavami zadevnih operacij tihotapljenja v Bareggiu (Italija) odkrili skladišče nezakonito uvoženega blaga, kjer so med preiskavo 8. aprila 1992 zasegli 801 karton ali 8010 kg cigaret.

20. Tožeče stranke so 16. oktobra 1992 od davčne službe glavnega carinskega urada v Trstu kot glavni zavezanci skupnostnega tranzita za operaciji z dne 30. oktobra in 5. novembra 1991 prejele odredbo za plačilo dajatev v višini 2.501.239.200 italijanskih lir

(ITL), skupaj z obrestmi na dajatve v višini 450.223.100 ITL, za 1700 kartonov ali 17.000 kg tobačnih izdelkov, nezakonito uvoženih in trženih na carinskem ozemlju Skupnosti. Ker so tovor z dne 16. novembra 1991 italijanski carinski organi zasegli, še preden je bil dan v prosti promet, zanj tožečim strankam ni bilo naloženo plačilo carine.

21. Tožeče stranke so zoper odredbo o plačilu vložile ugovor pred Tribunale civile e penale di Trieste (civilno in kazensko sodišče v Trstu) (Italija), ki je s sodbo iz septembra 1994 izpodbijano odredbo razglasilo za nično. Corte d'appello di Trieste (prizivno sodišče v Trstu) je s sodbo, ki jo je izdalo 5. septembra 1996, navedeno sodbo spremenilo ter družbi Nordspedizionieri in njenim družbenikom, tem podredno, vendar solidarno med njimi, naložilo plačilo zneska v višini 2.951.462.300 ITL, navedenega v sporni odredbi. Corte suprema di cassazione (višje kasacijsko sodišče) je s sodbo z dne 26. januarja 1999 zavrnilo pritožbo, ki so jo tožeče stranke vložile zoper sodbo prizivnega sodišča.

22. Preiskovalni sodnik Tribunale civile e penale di Trieste je 14. januarja 1994 izdal sklep o zaključku kazenskih postopkov, ki so bili zaradi prometa s pretihotapljenimi cigaretami sproženi proti G. Baldiju, družbeniku družbe Nordspedizionieri in avtorju treh tranzitnih deklaracij, ki jih je izdala družba Nordspedizionieri in ki so bile uporabljene v zadevnih operacijah tihotapljenja.

23. Tožeče stranke so novembra 2000 pri službah Komisije vložile zahtevek za odpust dajatev, katerih plačilo so zahtevali italijanski carinski organi (v znesku 497.589.687 ITL, kar znaša 256.983,63 EUR). Njihov zahtevek je podprla Italija, ki je junija 2001 Komisiji predložila enak zahtevek za odpust carinskih dajatev.

24. Komisija je 28. junija 2002 sprejela odločbo o zavrnitvi zahtevka Italijanske republike (v nadaljevanju: izpodbijana odločba). Komisija je ugotovila, da v obravnavani zadevi ni šlo za poseben položaj, ki bi izhajal iz okoliščin, pri katerih ne gre niti za goljufivo ravnanje niti za očitno malomarnost družbe Nordspedizionieri in drugih, v smislu člena 13 Uredbe št. 1430/79, ter da odpust uvoznih dajatev torej ni utemeljen.

25. L. Danielis in D. D'Alessandro sta z vlogo, ki je bila v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložena 30. oktobra 2002, vložila ničnostno tožbo zoper odločbo Komisije.

B – *Izpodbijana sodba*

26. Glavna zahteva tožečih strank je bila razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe in odpust uvoznih dajatev, temeljila pa je na dveh tožbenih razlogih, od katerih se je prvi nanašal na nekatere vsebinske napake in drugi na obstoj posebnega položaja, ki izhaja iz neobstoja goljufivega ravnanja ali malomarnosti v smislu člena 13 Uredbe št. 1430/79.

27. Sodišče prve stopnje ni ugodilo nobenemu od teh tožbenih razlogov.

28. Prvega[15] je zavrnilo, ker je menilo, da v izpodbijanem aktu ni napak, v nasprotju s trditvami tožečih strank, da je Komisija izkrivila dejstva, s tem ko je v četrti uvodni izjavi izpodbijane odločbe navedla, da je preverjanje operacije z dne 16. novembra potekalo na carinskem območju Fernetiči. Po mnenju tožečih strank ta trditev ni resnična, ker je Guardia di Finanza preverila tovor po zaključku carinskih formalnosti.

29. Poleg tega je Sodišče prve stopnje v okviru istega tožbenega razloga kot nedopustnega zavrnilo očitek o nepravilnosti zneska, ki je bil predmet zahtevka za odpust[16], z obrazložitvijo, da so za izračun tega zneska pristojni izključno nacionalni organi.

30. Glede izpolnitve obeh pogojev iz člena 13 Uredbe št. 1430/79 so tožeče stranke navedle[17]: prvič, da so bile žrtve goljufije, ki je presegala poslovna tveganja, povezana z njihovo poklicno dejavnostjo; drugič, namerno pasivnost italijanskih organov, ki so dopustili nezakonite operacije, da bi razbili tihotapsko mrežo; tretjič, neizpolnitev obveznosti carinskih organov v okviru nadzora carinskih postopkov; četrtič, nezmožnost tožečih strank, da bi nadzorovale prevozne postopke, in, petič, nevzpostavitev ravnotežja med interesi v izpodbijani odločbi.

31. Kljub vsemu je Sodišče prve stopnje navedene trditve drugo za drugo zavrnilo zaradi pomanjkanja zadostnih dokazov (pri prvi in tretji trditvi) ali kot neutemeljene (pri drugi, četrti in peti trditvi).

15 — Točke od 27 do 30 izpodbijane sodbe.

16 — Točke od 31 do 39.

17 — Točke od 43 do 89.

32. V okviru te pritožbe je trditev, da nacionalni organi niso izpolnili obveznosti pregleda blaga na meji v skladu z Beograjskim sporazumom, zelo pomembna, saj je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da ta pogodba slovenskim carinskim organom ne nalaga, da morajo italijanske organe nemudoma obvestiti o vsakem prevozu tobačnih izdelkov, ki zapusti njihovo ozemlje in nadaljuje pot proti Italiji[18].

33. Sodišče prve stopnje je menilo, da sporazum določa samo medsebojno pomoč in tesno sodelovanje med obema upravama; vzpostavitev posebnega nadzora nad gibanjem blaga in prevoznih sredstev, za katere je bilo opozorjeno, da so vpletena v pomembno nedovoljeno trgovanje, ter izmenjavo informacij zlasti o vrsti blaga, ki je bilo predmet carinskih kršitev.

34. Ker Sodišče prve stopnje ni ugotovilo obstoja posebnega položaja, ni preučilo drugega pogoja v zvezi z neobstojem goljufivega ravnanja in očitne malomarnosti[19] ter je tožbo zavrnilo.

18 — Točka 79.

19 — Točke od 90 do 96.

IV – Postopek pred Sodiščem in trditve strank

35. Pritožba družbe Nordspedizionieri in drugih je v sodno tajništvo Sodišča prispela 11. februarja 2005; Komisija je odgovor na pritožbo vložila 19. aprila istega leta. Replika in duplika sta bili vloženi 22. septembra oziroma 8. novembra 2005.

36. Pritožniki predlagajo Sodišču, naj:

— razglasi ničnost sodbe Sodišča prve stopnje, ki je predmet pritožbe;

— razglasi ničnost Odločbe Komisije (REM 14/01) z dne 28. junija 2002, s katero je ta zavrnila zahtevek Italijanske republike za odpust uvoznih dajatev v znesku 256.983,63 EUR, in prizna obstoj posebnega položaja, ki ne vključuje malomarnosti ali goljufivega ravnanja;

— Komisiji naloži plačilo stroškov.

37. Nasprotno Komisija predlaga Sodišču, naj:

— v celoti zavrne pritožbo, ki so jo vložili družba Nordspedizionieri in drugi;

— tožečim strankam naloži plačilo stroškov postopka na prvi stopnji in stroškov pritožbenega postopka.

38. Zastopniki vsake od strank so na javni obravnavi 30. novembra 2006 potrdili njihova stališča in trditve.

V – Preučitev pritožbenih razlogov

39. Nordspedizionieri in drugi navajajo štiri pritožbene razloge, pri čemer navajajo kršitev člena 36(3) Uredbe št. 222/77; izkrivljanje dejstev, na podlagi katerih naj bi se razglasila ničnost izpodbijane sodbe zaradi pomanjkanja obrazložitve, in sicer na podlagi predzadnjega stavka člena 81 Poslovnika Sodišča prve stopnje[20]; kršitev člena 13 Uredbe št. 1430/79 ter neobstoj goljufivega ravnanja in malomarnosti v smislu te določbe.

40. Komisija predlaga, naj se ugotovi nedopustnost prvega pritožbenega razloga, in implicitno nedopustnost drugega. Treba je torej preučiti te trditve.

A – *Dopustnost nekaterih pritožbenih razlogov*

1. Dopustnost prvega pritožbenega razloga

41. Tožeče stranke ob sklicevanju na člen 36(3) Uredbe št. 222/77 carinski dolg izpodbijajo zaradi neobstoja bistvenega pogoja za njegov nastanek, tj. da je glavni zavezanec obveščen takoj ali najpozneje pred potekom enajstega meseca po datumu vpisa deklaracije za skupnostni tranzit, katere pošiljka ni bila naslovljena na namembni carinski urad.

20 — Poslovnik Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 2. maja 1991 (UL L 136, pop. v UL L 317, str. 34, in spremenjen z UL L 298, str. 1).

42. V podporo trditvi navajajo sodno prakso Sodišča v zvezi s to določbo, na podlagi katere lahko država članica, pod pristojnostjo katere je carinski urad odhoda, pobere uvozne dajatve samo, če je glavnega zavezanca obvestila, da ima na voljo tri mesece, da dokaže dejanski kraj storitve kršitve ali nepravilnosti, in če glavni zavezanec tega ne dokaže v navedenem roku[21].

43. Komisija predlog za ugotovitev nedopustnosti opira na dejstvo, da ta pritožbeni razlog ni bil naveden med predhodno upravno fazo, tj. med postopkom za pridobitev odpusta carinskih dajatev, niti pred Sodiščem prve stopnje in da so za ta ugovor v vsakem primeru pristojna nacionalna sodišča, saj se nanaša na pravne akte nacionalnih carinskih organov, izrecno pristojnih za izvajanje carinske zakonodaje Skupnosti.

44. Vseeno se zdi, da ne gre za nov pritožbeni razlog, saj Nordspedizionieri in drugi v repliki navajajo, da bi lahko Sodišče prve stopnje po uradni dolžnosti preučilo ta razlog za razglasitev ničnosti odredbe za plačilo, ki jo je izdal carinski urad na Fernetičih, kar je trditev, ki se logično ne navede prvič šele pred Sodiščem.

21 — Sodba z dne 21. oktobra 1999 v zadevi Lensing & Brockhausen (C-233/98, Recueil, str. I-7349, točka 31).

45. Poleg tega iz izpodbijane sodbe izhaja, da so tožeče stranke že na prvi stopnji podvomile o pravilnosti odredbe za plačilo ter da s to pritožbo torej samo spreminjajo obseg napake pri izračunu zahtevanega zneska in pravno podlago[22]. Zato s formalnega vidika tudi predmet pritožbenega razloga ostaja nespremenjen, čeprav temelji na drugačnih trditvah.

46. Nasprotno je glede temelja treba sprejeti stališče Komisije v zvezi z nepristojnostjo sodišč Skupnosti.

47. Kot je Sodišče prve stopnje opozorilo v izpodbijani sodbi[23], člen 13 Uredbe št. 1430/79 dovoljuje le, da se v določenih posebnih okoliščinah in še vedno v primeru neobstoja goljufivega ravnanja ali malomarnosti nekatere gospodarske subjekte oprosti plačila dolgovanih carin, vendar kljub temu ohranja načelo izterljivosti dolga[24].

48. Iz tega izhaja, da Sodišče ugodi le pritožbenim razlogom, ki se sklicujejo na

22 — Točka 31 izpodbijane sodbe.

23 — Točka 33 sodbe.

24 — Sodbi z dne 12. marca 1987 v zadevi Cerealmangimi in Italgrani proti Komisiji (244/85 in 245/85, Recueil, str. 1303, točka 11) in z dne 6. julija 1993 v zadevi CT Control (Rotterdam) in JCT Benelux proti Komisiji (C-121/91 in C-122/91, Recueil, str. I-3873, točka 43).

posebne okoliščine in neobstoj malomarnosti ali goljufivega ravnanja tožečih strank, ne pa tudi tistih, v okviru katerih se izpodbija zakonitost odločb pristojnih nacionalnih organov, s katerimi se od njih zahteva plačilo carin, saj je to vprašanje treba obravnavati v okviru tožbe, vložene pred pristojnim nacionalnim sodnim organom[25].

49. Čeprav ne gre za nov pritožbeni razlog, ni v skladu s potekom postopka, da Sodišče prve stopnje po uradni dolžnosti navaja določbo, za izvajanje katere ni pristojno, zato je prvi pritožbeni razlog neutemeljen in mu ni mogoče ugoditi.

50. Še več, tudi če bi priznali njegovo dopustnost, bi bil neupošteven, saj v obravnavani zadevi ne gre za izpodbijanje kraja nastanka nepravilnosti ali kršitve, kot to zahteva člen 36(3) Uredbe št. 222/77. Drugače tudi ne more biti, ker je skupnostni tranzit prometa s tobačnimi izdelki potekal v Italiji in ker Slovenija ob nastanku dejstev ni bila članica Skupnosti. Zato ni bilo nobenega dvoma o kraju nastanka kršitve, ki je nujni pogoj za izvajanje te določbe, in carinski urad na Fernetičih tožečim strankam ni dodelil roka za predložitev dokazov o kraju nastanka kršitve zakona.

51. Skratka, na podlagi zgornjih ugotovitev sklepam o nedopustnosti prvega pritožbenega razloga.

2. Dopustnost drugega pritožbenega razloga

52. Po mnenju družbe Nordspedizionieri in drugih je Sodišče prve stopnje izkrivilo dejstva spora, s tem ko je v točki 29 izpodbijane sodbe zavrnilo očitek, da je v četrti uvodni izjavi izpodbijane odločbe vsebinska napaka, ker je v njej navedeno, da je carinski urad na Fernetičih naročil Guardia di Finanza, naj preveri tovor, na katerega se je nanašala deklaracija z dne 16. novembra 1991, medtem ko je pregled v resnici potekal zunaj carinskega območja, potem ko so bile izpolnjene carinske formalnosti in ko je bil tovornjak že nekaj kilometrov znotraj italijanskega ozemlja.

53. Da bi tožeče stranke dokazale natančen časovni potek dejstev in razlogov, zaradi katerih je bilo v resnici odrejeno preverjanje

25 — Zgoraj navedena sodba CT Control (Rotterdam) in JCT Benelux proti Komisiji, točki 44 in 45.

blaga, so predložile pisno izjavo, ki jo je podpisal Vito Portale, direktor carinskega urada na Fernetičih ob nastanku dejstev. Po njihovih trditvah naj bi ta elementa, tj. izkrivljanje in navedeno pričevanje, zagotavljala pravilno presojo dejstev, ob upoštevanju katere naj bi se jasno pokazal obstoj „posebnega položaja“ v smislu člena 13(1) Uredbe št. 1430/79.

54. Po mnenju Komisije je namen pripomb iz prejšnjih točk doseči novo preučitev okoliščin spora, zato predlaga, naj se skupaj s pričanjem V. Portala razglasijo za nedopustne.

55. Sklepanje Komisije me ne prepriča, ker je preveč poenostavljeno.

56. Prvič, Sodišče je dopustilo[26] možnost, da se zavrneta tako ugotovitev kot opredelitev okoliščin spora na prvi stopnji, ki presegata njegovo prvotno sodno prakso[27].

57. Drugič, če se v okviru pritožbe izpodbija točnost dejstev ali njihova presoja, je treba dovoliti njihovo ponovno preučitev, ker sicer ne bi bilo nikoli mogoče sklicevanje na izkrivljanje dejstev ali dokazov.

58. Kot sem navedel v točki 52 teh sklepnih predlogov, so Norspedizionieri in drugi pritožbo vložili zato, da bi njihova presoja dejanskega stanja iz četrte uvodne izjave izpodbijane odločbe nadomestila presojo, ki jo je v zvezi s tem predložilo Sodišče prve stopnje. Zato je treba ta predlog razglasiti za dopustnega in zavreči nedopustnost, na katero se sklicuje Komisija.

59. Kljub temu je težko razumeti, kakšen je cilj tožečih strank, saj se, tudi če priznamo, da je bila v opisu dejstev napaka, utemeljitev družbe Norspedizionieri in drugih natančno ujema z utemeljitvijo iz točk od 10 do 19 izpodbijane sodbe, natančneje z utemeljitvijo iz točke 11.

60. V tem primeru se pritožbeni razlog, ki so ga navedle tožeče stranke, in pričevanje

26 — Sodba Sodišča z dne 2. marca 1994 v zadevi Hilti proti Komisiji (C-53/92 P, Recueil, str. I-667, točki 42 in 43).

27 — Sodba Sodišča z dne 1. oktobra 1991 v zadevi Vidranyi proti Komisiji (C-283/90 P, Recueil, str. I-4339, točka 12), ki jo Komisija navaja v odgovoru na pritožbo.

V. Portala[28] izkažeta za nepotrebna, ker z navajanjem popolnoma enake različice dejstev v ničemer ne izpodbijata različice iz sodbe Sodišča prve stopnje.

61. Ob upoštevanju teh ugotovitev je treba drugi pritožbeni razlog zavrniti kot neupoštevnega.

B – *Tretji pritožbeni razlog*

62. Tožeče stranke se tu sklicujejo na kršitev člena 13 Uredbe št. 1430/79, ker v izpodbijani sodbi ni bil priznan „poseben položaj" v smislu člena 13(1) Uredbe št. 1430/79. Komisija nasprotno predlaga, naj se pritožbeni razlog zavrne kot neutemeljen.

63. Zaradi dolgih, zapletenih in nejasnih pojasnil v pritožbi in nič manj dolgih odgovorov tožene stranke je treba opredeliti namen pritožbe, da bi nato preučili njen temelj.

1. Obseg pritožbenega razloga

64. Norspedizionieri in drugi pritožbeni razlog opirajo na pet trditev, predstavljenih pred Sodiščem prve stopnje[29], in sicer, njihov status žrtev goljufije, ki presega tveganja, povezana z njihovo gospodarsko dejavnostjo; prizanesljivo pasivnost italijanskih carinskih organov, katere namen je bil dopustiti nezakonita ravnanja, da bi razbili tihotapsko mrežo; neizpolnitev nacionalnih obveznosti nadzora; nezmožnost tožečih strank, da bi nadzorovale tranzitne operacije, in nevzpostavitev ravnotežja med nasprotnimi interesi v izpodbijani odločbi.

65. Če pustimo ob strani dejstvo, da je v obrazložitvi tožečih strank v velikem delu

28 — Ta dokaz je sprožil določeno polemiko o dopustnosti (Komisija ga je zavrnila kot prepoznega) in koristnosti. Brez pridržkov je treba zavrniti utemeljitev tožečih strank v zvezi z veljavnostjo datuma, ko so ga prvič predložile v okviru pritožbe, in sicer zaradi prvotne zavrnitve nekdanjega direktorja carine, saj Poslovnik Sodišča prve stopnje, ki v členu 68 in naslednjih ureja dokaz z zaslišanjem, določa način reševanja morebitnih težav, povezanih z vabilom pričam. Tako v členu 69(1) pričam nalaga, da se morajo odzvati vabilu, v nasprotnem primeru je zagrožena denarna kazen, ki velja tudi za pričo, ki brez utemeljenega razloga zavrne pričanje. Sodišče prve stopnje torej ni brez posebnih pravic, na podlagi katerih lahko priče prisili k pričanju. Poleg tega v nekaterih primerih lahko izda zaprosila za pravno pomoč pri zaslišanju prič ali izvedencev. Iz tega izhaja, da je edini namen (prepozne) predložitve tega elementa popraviti obžalovanja vredno opustitev tožečih strank na prvi stopnji. Skratka, kot poudarja Komisija v odgovoru na tožbo, vsebina pisne izjave V. Portala potrjuje različico Sodišča prve stopnje in nima večjega pomena.

29 — Točka 30 teh sklepnih predlogov.

povzeto sklepanje, predstavljeno na prvi stopnji, je njen namen doseči novo presojo dejstev, za katero pa Sodišče v skladu s členom 58 svojega poslovnika ni pristojno; zato je treba njihovo preučitev glede tega zavrniti.

66. Uporabljena strategija ostaja očitna; dejstva so predstavljena z drugačnega gledišča kot na prvi stopnji, da bi jih izenačili z dejstvi v sodbi De Hann[30], v kateri je Sodišče razsodilo, da „potrebe preiskave, ki jo izvedejo nacionalni organi, ob odsotnosti vsakršnega goljufivega ravnanja ali malomarnosti zavezanca in če ta ni bil obveščen o poteku preiskave, vzpostavljajo poseben položaj v smislu člena 13(1) Uredbe št. 1430/79, ker naj bi okoliščina, da so nacionalni organi v interesu preiskave namenoma dopustili kršitve in nepravilnosti, s čimer je nastal carinski dolg glavnega zavezanca, tega postavila v poseben položaj glede na druge gospodarske subjekte, ki opravljajo enako dejavnost“[31].

67. Če navedene mehanizme obrambe zaradi njihove resničnosti pustimo ob strani, se zato edina trditev, ki jo je treba preučiti, nanaša na napačno uporabo prava, ki naj bi jo Sodišče prve stopnje zagrešilo pri razlagi Beograjskega sporazuma, saj Nordspedizionieri in drugi menijo, da naj bi bila ta možnost primerljiva z vrsto neizpolnitve pravne obveznosti, ki je bila v sodbi De Hann dopuščena za utemeljitev obstoja posebnega položaja v smislu člena 13(1) Uredbe št. 1430/79.

68. Vendar vrsta zadevnega sporazuma, tj. dvostranska pogodba med državo članico (Italijo) in ob nastanku dejstev tretjo državo (Slovenijo), zahteva preučitev predhodnega vprašanja: ali je Sodišče pristojno za razlago takih predpisov, zlasti če se Sodišče prve stopnje o tej točki ni opredelilo v izpodbijani sodbi. Na podlagi odgovora na to občutljivo vprašanje bo mogoče preučiti, ali je pritožbeni razlog utemeljen.

2. Pristojnost Sodišča za razlago Beograjskega sporazuma

a) Mednarodne pogodbe pred Sodiščem

69. Izhodišče so pooblastila, ki jih člen 220 ES na splošno dodeljuje Sodišču, ko mu

30 — Sodba z dne 7. septembra 1999 v zadevi De Hann (C-61/98, Recueil, str. I-5003).

31 — *Ibidem*, točka 56.

nalaga zagotavljanje „spoštovanja prava pri razlagi in uporabi te pogodbe".

70. Morebiten dvom glede obsega možnosti razlage mednarodnih pogodb, ki po svoji naravi ne spadajo na področje uporabe Pogodbe ES, je ovrgla sodba Haegemann[32], ki se je nanašala na pridružitveni sporazumom z Grčijo[33] in v kateri se je štelo, da gre pri takih sporazumih za akte, ki jih je ena ali več institucij sprejela na podlagi člena 234 ES, zato je v njej prevladalo mnenje, da so njihove določbe od začetka veljavnosti sestavni del pravnega reda Skupnosti[34].

71. Razprava se je nadaljevala in se lotila področja mešanih sporazumov, tj. sporazumov, ki so jih zaradi deljenih zakonodajnih pristojnosti sklenile Skupnost in države članice na eni strani ter tretje države na drugi strani, ter se zaključila v prid merila za pristojnost.

72. Prvič, to je razvidno iz sodbe Demirel[35], v kateri se je Sodišče štelo za pristojno, ker naj bi se pridružitveni sporazumi nanašali na vsa področja, ki jih pokriva Pogodba ES[36], in, drugič, tako stališče je potrdila sodba Hermès[37], v kateri se je Sodišče razglasilo za pristojno za odločanje o členu 50 Sporazuma TRIPS[38] zaradi prepletanja pristojnosti Skupnosti in nacionalnih pristojnosti za podpis tega sporazuma.

73. Zaradi take uskladitve pristojnosti Sodišča za razlago, s pristojnostmi Skupnosti, ki je bila potrjena s sodbo Dior[39], je treba v obravnavani zadevi preveriti, ali je za predmet Beograjskega sporazuma danes kakor koli pristojna Skupnost, kar bi upravičilo razlagalno vlogo Sodišča, ali pa je treba preučiti druge možnosti.

74. Zavedam se razlik med zadevami, v katerih so bile izrečene sodbe, navedene v prejšnjih točkah, zlasti dejstva, da v obravnavani zadevi sporazuma ni podpisala Skup-

32 — Sodba Sodišča z dne 30. aprila 1974 v zadevi Haegeman (181/73, Recueil, str. 449). Pozneje potrjena s sodbama Sodišča z dne 5. februarja 1976 v zadevi Bresciani (87/75, Recueil, str. 129) v zvezi z razlago Konvencije iz Yaoundéja iz leta 1963 in z dne 24. novembra 1977 v zadevi Razanatsimba (65/77, Recueil, str. 2229) v zvezi z razlago Lomejske konvencije; ter pred kratkim s sodbama z dne 31. januarja 1991 v zadevi Kziber (C-18/90, Recueil, str. I-199) in z dne 5. aprila 1995 v zadevi Krid (C-103/94, Recueil, str. I-719) v zvezi s sporazumi o sodelovanju z Marokom in Alžirijo; ter z Mnenjem 1/76 z dne 26. aprila 1977 (Recueil, str. 741, točka 18).

33 — Sporazum o pridružitvi med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Grčijo, odobren s Sklepom Sveta 63/106/EGS z dne 25. septembra 1961 (UL 1963, 26, str. 293).

34 — Zgoraj navedena sodba Haegeman, točke od 3 do 6.

35 — Sodba Sodišča z dne 30. septembra 1987 v zadevi Demirel (12/86, Recueil, str. 3719, točka 9).

36 — Nemška vlada in vlada Združenega kraljestva sta odkrito podvomili o pristojnosti Sodišča za razlago določb o prostem pretoku oseb iz Pridružitvenega sporazuma s Turčijo.

37 — Sodba Sodišča z dne 16. junija 1998 v zadevi Hermès (C-53/96, Recueil, str. I-3603, točki 28 in 29).

38 — Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine v Prilogi 1 C k Sporazumu o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije, odobren v imenu Skupnosti za področja, ki so v njeni pristojnosti, s Sklepom Sveta 94/800/ES z dne 22. decembra 1994 (UL L 336, str. 1).

39 — Sodba Sodišča z dne 14. decembra 2000 v zadevi Dior (C-300/98 in C-392/98, Recueil, str. I-11307, točka 35 in naslednje).

nost, ampak sta ga podpisali država članica in tretja država, in dejstva, da je bil spor predložen Sodišču z neposrednim pravnim sredstvom, ki je trenutno na stopnji pritožbe, in ne v okviru postopka predhodnega odločanja.

75. Čeprav te točke vplivajo na ugotovitve v nadaljevanju, bi bila opredelitev nacionalnega področja pristojnosti, področja pristojnosti Skupnosti ali deljenega področja pristojnosti koristna samo za dopustitev ali, v nasprotnem primeru, za zavrnitev trditve, ki temelji na teoriji uskladitve pristojnosti. Zato je treba njihove posledice natančno preučiti.

b) Pristojnost Skupnosti na carinskem področju: razvoj

76. Glede obsega Beograjskega sporazuma, ki je omejen na medsebojno upravno pomoč pri preprečevanju, odkrivanju in zatiranju kršitev carinske zakonodaje, bi bila odveč kakršna koli podrobna preučitev porazdelitve pristojnosti na tem področju, od njihove uvedbe v člene od 18 do 29 Pogodbe EGS, ki so danes večinoma razveljavljeni[40], do začetka veljavnosti Carinskega zakonika Skupnosti leta 1993.

77. S povezovanjem, doseženim na tem področju, je bilo državam članicam odvzeto upravljanje carin in dajatev z enakim učinkom, razen konkretnih izvedbenih ukrepov in zatiranja kršitev[41]. Zadostuje torej, če raziščemo, kakšen je namen Beograjskega sporazuma, da bi preverili, ali je nacionalne pravice, ki jih določa, doletela enaka usoda ali pa so jih njihovi imetniki obdržali.

78. Omenil sem že Rimsko konvencijo[42] iz leta 1967, ki je podrobno urejala stike in podrobnosti sodelovanja med obveščevalnimi in preiskovalnimi službami v okviru preprečevanja in zatiranja kršitev ter je imela podobne značilnosti kot konvencija iz obravnavane zadeve. Ena od najhujših pomanjkljivosti, ki so se ji očitale, je bila, da njena razlaga ni v pristojnosti Sodišča[43].

40 — Na podlagi Amsterdamske pogodbe, ki je ohranila samo veljavnost členov 28 in 29 (danes člena 26 ES in 27 ES). Njihova ukinitev je bila bolj posledica tehnične kot politične nujnosti, ker so bili cilji teh določb v resnici večinoma doseženi, zato so bile te določbe zastarele in brez vsakršne prihodnje uporabnosti.

41 — Berr, C. J., op. cit., str. 632.

42 — Točka 10 teh sklepnih predlogov.

43 — Vaulont, N., La Unión Aduanera de la Comunidad Económica Europea, OPOCE, Luxembourg, 1981, str. 12.

79. Tako zgodovina njenega razvoja prinaša zelo pomenljiv podatek: leta 1981 je bila sprejeta Uredba št. 1468/81[44], ki je na podlagi člena 308 ES nekatere bistvene elemente Rimske konvencije iz leta 1967 spravila v okvirje Skupnosti. Pravni kirurški poseg je obsegal ločitev s carinskega vidika strogo funkcionalnih elementov, tj. medsebojno upravno pomoč, od jedra izključno nacionalnih nalog, zlasti določb o medsebojni pravni pomoči na kazenskem področju[45].

80. Tako je Rimska konvencija pravno sodelovanje, ki je danes vključeno v „tretji steber", obdržala zunaj pogodb Skupnosti; nasprotno je bilo iz nje izključeno meddržavno sodelovanje na carinskem področju.

81. Zaradi narave določbe, ki se je uporabila kot pravna podlaga – člen 308 ES – in ki Skupnosti dodeljuje pristojnost ob morebitnem razhajanju med zastavljenimi cilji in pooblastili njenih organov[46] ter tako nadomešča nepristojnost za ukrepanje institucij Unije v Pogodbi[47], ni nobenega dvoma o skupnostnem značaju pooblastil iz Uredbe št. 1468/81[48], zaradi katerih je seznam „nepredvidenih dogodkov"[49] še daljši.

82. Čeprav je bil Beograjski sporazum ob nastanku dejstev dvostranska pogodba, sklenjena s tretjo državo, bi ga bilo treba glede na potek dogodkov opredeliti za izvedbeni ukrep v okviru pristojnosti Skupnosti, ker je v okviru procesa širitve evropskih carinskih pristojnosti izgubil svojo mednarodno naravo.

83. Skratka, z uporabo metode uskladitve pooblastil Sodišča za razlago s pristojnostmi Skupnosti pod zgoraj opisanimi pogoji lahko sklepamo, da velik del Beograjskega sporazuma sodi na področje pristojnosti Unije.

44 — Uredba Sveta (EGS) št. 1468/81 z dne 19. maja 1981 o medsebojni pomoči med upravnimi organi držav članic in o sodelovanju med njimi in Komisijo zaradi zagotavljanja pravilnega izvajanja carinske in kmetijske zakonodaje (UL L 144, str. 1).

45 — Predzadnja uvodna izjava Uredbe št. 1468/81.

46 — Rossi M., „Artikel 308 EG-Vertrag", v: Callies, C. /Ruffert, M., Kommentar zu EU-Vertrag und EG-Vertrag, 2. dopolnjena in popravljena izdaja, Neuwied/Kriftel, 2002, str. 2538.

47 — Mnenje 2/94 z dne 28. marca 1996 (Recueil, str. I-1759, točka 29).

48 — Nadomestila jo je Uredba Sveta (ES) št. 515/97 z dne 13. marca 1997 o medsebojni pomoči med upravnimi organi držav članic in o sodelovanju med njimi in Komisijo zaradi zagotavljanja pravilnega izvajanja carinske in kmetijske zakonodaje (UL L 82, str. 1).

49 — Če povzamem izraz iz Alonso Garcia, R., (v španščini „imprevistas"), v: Derecho Comunitario – Sistema constitucional y administrativo de la Comunidad europea, Ed. Centro de Estudios Ramón Areces, S. A., Madrid, 1994, str. 570.

84. Še več, ta dinamični razvoj se nadaljuje, saj je Rimsko konvencijo iz leta 1967 leta 1998[50] nadomestila druga konvencija, ki ureja naloge v okviru nacionalne pristojnosti na področju sodstva in notranjih zadev, zlasti s členom 26, ki Sodišču dodeljuje pristojnost za odločanje o razlagi te konvencije, vendar ob upoštevanju nekaterih pomembnih razlik glede običajnega postopka predhodnega odločanja[51].

c) Posebnosti obravnavane zadeve

85. Zaradi morebitnih pridržkov glede uporabe metode uskladitve pristojnosti v obravnavani zadevi, ker naj bi bila neprimerna zunaj mešanih sporazumov[52] ali zaradi strahospoštovanja, ki ga pravni formalizem zbuja tistim, ki ne bi razumeli, da se dvostranska pogodba, kakršna je Beograjski sporazum, lahko prilagodi razvoju procesa evropskega povezovanja, je treba navesti še druge, nič manj prepričljive argumente.

86. Prvič, Sodišče se je izreklo za pristojno za razlago dvostranske pogodbe, ki ne sodi na področje Skupnosti, in to po tem, ko je trdilo nasprotno.

87. Tako se je v sodbi Vandeweghe[53] razglasilo za pristojno za predhodno odločanje o razlagi člena 2 dopolnilnega protokola št. 3 k splošni konvenciji o socialni varnosti, ki sta jo 7. decembra 1957 podpisali Kraljevina Belgija in Zvezna republika Nemčija, in sicer zaradi učinkov razlage nekaterih točk iz Uredbe št. 1408/71[54] na navedeni dopolnilni sporazum[55].

88. Drugič, generalni pravobranilec Trabucchi je v sklepnih predlogih, ki jih je predstavil v navedeni zadevi Bresciani, poudaril, da je treba posredno uporabiti akt mednarodnega prava, kot je Konvencija iz Yaoundéja iz leta 1963, da bi določili obseg zaveze, ki jo je

50 — Konvencija na podlagi člena K.3 Pogodbe o Evropski uniji o medsebojni pomoči in sodelovanju med carinskimi upravami (UL 1998, C 24, str. 1).

51 — Za več podrobnosti napotujem na obrazložitveno poročilo o konvenciji iz prejšnje točke, ki ga je Svet odobril 28. maja 1998 (UL C 189, str. 1).

52 — V zvezi s težavami pri enotni razlagi vseh sporazumov, vključno z različnimi kategorijami mešanih sporazumov, je koristno sklicevanje na sklepne predloge, ki jih je generalni pravobranilec Tesauro predstavil v zadevi, v kateri je bila izrečena sodba Hermès, zlasti na točko 18.

53 — Sodba Sodišča z dne 27. novembra 1973 v zadevi Vandeweghe (130/73, Recueil, str. 1329).

54 — Uredba Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti (UL L 149, str. 2).

55 — Zgoraj navedena sodba Vandeweghe, točka 3.

sprejela neka država, kljub izraženim dvomom o pristojnosti Sodišča, da preseže samo razlago in ugotavljanje veljavnosti akta Skupnosti[56].

89. Ta primera ponazarjata prizadevanje, da bi imeli interesi sodstva prednost pred strogim formalizmom, s čimer bi omogočili povezovanje evropskega in nacionalnega pravnega reda brez kršenja katerega koli predpisa in brez ogrožanja institucionalnega ravnotežja, doseženega s Pogodbo ES.

90. Če v dopolnitev predpisov Skupnosti sprejmemo, da je Sodišče v okviru člena 234 ES pristojno za razlago pravnih pravil, ki načeloma ne sodijo v ta pravni red, bi mu težko zanikali to pristojnost v obravnavani zadevi, medtem ko odgovor na pritožbo zahteva razlago člena 13(1) Uredbe št. 1430/79 s pomočjo dvostranske pogodbe, ne zato ker bi presoja te določbe zahtevala tako hermenevtično pomoč, ampak zato, ker je od pravilnega razumevanja Beograjskega sporazuma odvisno izpolnjevanje dejanskih pogojev v obravnavani zadevi za uporabo navedene določbe v smislu že navedene sodne prakse De Haan, zlasti kršitev zakonske obveznosti slovenskih organov.

91. Gre torej samo za dopolnitev pravnega sistema, tako da razlaga tega sporazuma, do katere bomo prišli, ne bo imela značaja *erga omnes*, ampak jo bo še naprej omejeval njen značaj instrumenta.

92. V okviru tega bi ugotovitev nepristojnosti Sodišča pomenila neizpolnitev njegovih obveznosti, odrekanje pravnega varstva in položaj, ki bi bil nezdružljiv z nalogami, dodeljenimi temu visokemu sodnemu organu Skupnosti in določenimi v členu 220 ES[57].

93. V skladu z navedbami glede pristojnosti Sodišča za razlago Beograjskega sporazuma lahko to le potrdimo, saj je ni mogoče drugače izpodbijati.

56 — Sklepni predlogi, ki jih je generalni pravobranilec Trabucchi predstavil v zgoraj navedeni zadevi Bresciani, točka 4. Nasprotno se sodba ni dotaknila tega vprašanja.

57 — Simon, D., Le Système juridique communautaire, Presses Universitaires de France, 2. izdaja, Pariz, 1998, str. 332. Glej tudi sodbo Sodišča z dne 12. julija 1957 v zadevi Algera proti Parlamentu (7/56 in od 3/57 do 7/57, Recueil, str. 81).

3. Preučitev pritožbenega razloga

94. Po navedbah družbe Nordspedizionieri in drugih je duh zadevne pogodbe zavezoval slovenske organe, da carinski urad na Fernetičih opozorijo na vsak prevoz „občutljivega" blaga. Ker so ti vedeli za vse prehode kamiona po 30. oktobru 1991 in so bili seznanjeni s tem, da tovor vsebuje cigarete, za katere v Italiji velja posebna in višja dajatev, bi morala slovenska obmejna policija v skladu s členom 4 Beograjskega sporazuma o tem obvestiti italijanske varnostne organe.

95. Ker Slovenija te obveznosti ni izpolnila, so tobačni izdelki nezakonito prišli v Italijo, in sicer v škodo carinskih zastopnikov, ki jim ne bi bilo treba plačati s tem povezanih carin, če bi tihotapstvo odkrili pravočasno. Sodišče prve stopnje je menilo, da navedena določba ne nalaga nobene izrecne obveznosti opozarjanja na blago, tako mnenje pa tožeče stranke izpodbijajo kot napačno uporabo prava.

96. Zato je treba preučiti, ali je bila taka razlaga pravilna, kot zatrjuje Komisija v izpodbijani odločbi.

97. Strinjam se s tem, da je morebitna kršitev Beograjskega sporazuma primerljiva z neizpolnitvijo obveznosti, ki je bila v sodbi De Hann dopuščena za utemeljitev obstoja posebnega položaja v smislu člena 13(1) Uredbe št. 1430/79, saj v nasprotnem primeru ne bi bilo nobene koristi od nadaljnje preučitve pritožbenega razloga.

98. Prav gotovo se na prvi pogled zdi, da je obseg sporazuma dovolj jasen glede njegove zavezujoče narave. To na primer izhaja iz njegovega cilja, tj. boja proti kršitvam carinskih predpisov obeh držav in zlasti njihovega preprečevanja (člen 1(1)).

99. Poleg tega se pogodbenici zavezujeta, da bosta ohranili „tesno sodelovanje med carinskimi uradi na skupni meji" (člen 1(1)), kar kaže na strogo uporabo Sporazuma.

100. Še več, člen 4 uvaja obveznost, da se „izjemna pozornost" nameni točno določenim vrstam oseb, vozil in blaga (odstavek 1), ta zahteva pa se spremeni v „posebno pozornost", namenjeno „izvozu proizvodov, za katere na ozemlju druge pogodbenice

veljajo posebne in visoke dajatve" (drugi pododstavek odstavka 2).

101. Vendar se zavezujoča narava teh določb zmanjša, če preučimo omejitve Sporazuma, kot je dajanje prednosti izvajanju preprostih in hitrih carinskih kontrol (člen 3(b) in (c)) ter omilitvi obveznosti upoštevanja posebne pozornosti (člen 4(1)).

102. V okviru tega ima edinstven pomen „posebna pozornost" v zvezi z določenim blagom, ki jo je treba izvesti izključno „na zahtevo [druge pogodbenice]" (drugi pododstavek člena 4(2)) in ki se mora vsekakor nanašati tudi na cigarete, iz česar je mogoče sklepati, da bi slovenski carinski organi kršili Sporazum samo, če bi Italija od sopogodbenice kakor koli zahtevala tako pozornost.

103. Vsaka druga razlaga bi bila neutemeljena, saj bi bilo nesmiselno, da bi mednarodna pogodba od države podpisnice zahtevala, naj brez predhodnih navodil preverja blago, za katero v drugi državi pogodbenici velja posebna davčna obravnava. Taka obveznost bi močno presegala razumna pričakovanja lojalnega sodelovanja po mednarodnem pravu[58].

104. Zato Sodišču prve stopnje ni mogoče očitati, da je napačno uporabilo pravo, ko je menilo, da Beograjski sporazum carinskim organom obeh držav ne nalaga obveznosti opozarjanja na prehod blaga, za katerega v sosednji državi velja posebna in visoka obdavčitev.

105. Glede na zgornje ugotovitve je treba tretji pritožbeni razlog zavrniti.

C – Četrti pritožbeni razlog

106. Očitek družbe Nordspedizionieri in drugih se tu opira na pomanjkanje obrazložitve izpodbijane sodbe, ker Sodišče prve stopnje zaradi zavrnitve preučitve drugega

58 — Okrožnica z dne 14. januarja 1985, ki jo je izdalo italijansko ministrstvo za finance in na katero so se stranke sklicevale na obravnavi, vsebuje le nekaj tehničnih navodil v zvezi z razvojem Beograjskega sporazuma, ki so namenjena italijanskim carinskim organom na meji s Slovenijo, kar ne izpodbija mojega sklepanja.

pogoja iz člena 13(1) Uredbe št. 1430/79, in sicer glede neobstoja goljufivega ravnanja in očitne malomarnosti, ni ugotovilo obstoja posebnega položaja[59], ki je nujno potreben za odpust uvoznih dajatev.

107. Vendar bi bilo nerazumno zahtevati preučitev pogojev, ki jih nalaga kumulativna določba. Sodišče prve stopnje ob preučitvi možnosti za odpust carinskega dolga, katerega plačilo se zahteva od carinskega zastopnika, ni dolžno pripraviti celovitega poročila o pogojih, izpolnjenih v konkretnem primeru, ampak je dolžno presoditi samo, ali so izpolnjeni vsi pogoji, ker ob morebitni neizpolnitvi enega od njih pravna logika nalaga zavrnitev predloga in ker odločanje o obstoju drugih pogojev tako postane odvečno.

108. Sodna praksa ne dovoljuje nikakršnega dvoma o vlogi sodišč Skupnosti, če obstajajo kumulativni pogoji, kot na primer na področju nepogodbene odgovornosti Skupnosti, kjer je uspeh tožbe odvisen od dokazov o nezakonitem ravnanju, očitanem institucijam Skupnosti, dejanski škodi in vzročni povezavi med obema, tako da brez enega od teh elementov tožba ne more uspeti[60].

109. Ker se v besedilu člena 13(1) Uredbe št. 1430/79 zahteva izpolnitev obeh v njem navedenih pogojev, Sodišče prve stopnje ni storilo nobene napake niti mu ni mogoče očitati neizpolnitve obveznosti obrazložitve, ker ni preučilo, ali je bil drugi pogoj uresničen, zato je treba četrti pritožbeni razlog zavrniti kot očitno neutemeljenega.

110. Ob upoštevanju preučitve pritožbenih razlogov, navedenih v utemeljitev pritožbe, ki so deloma nedopustni oziroma neupoštevni in deloma neutemeljeni, je torej treba predlagati, naj se pritožba v celoti zavrne.

VI – Stroški

111. Na podlagi člena 122 v povezavi s členom 69(2) Poslovnika, ki se uporablja v pritožbenem postopku v skladu s členom 118, se neuspeli stranki naloži plačilo stro-

59 — Točka 34 teh sklepnih predlogov.

60 — Sodbe Sodišča z dne 15. septembra 1994 v zadevi KYDEP proti Svetu in Komisiji (C-146/91, Recueil, str. I-4199, točka 19); z dne 9. septembra 1999 v zadevi Lucaccioni proti Komisiji (C-257/98 P, Recueil, str. I-5251, točka 14) in z dne 14. oktobra 1999 v zadevi Atlanta proti Evropski skupnosti (C-104/97 P, Recueil, str. I-6983, točka 65).

škov. Če se pritožbeni razlogi tožečih strank zavrnejo, kot to predlagam, jim je treba naložiti plačilo stroškov tega pritožbenega postopka.

112. Komisija predlaga, naj se družbi Nordspedizionieri in drugim naložijo stroški postopka na prvi stopnji. Ker pa so jim bili stroški naloženi že v izpodbijani sodbi, je treba ta novi predlog Komisije šteti za neupoštevnega.

VII – Predlog

113. Ob upoštevanju zgornjih ugotovitev Sodišču predlagam, naj zavrne pritožbo družbe Nordspedizionieri di Danielis Livio & C. Snc, Livia Danielisa in Domenica D'Alessandra zoper sodbo Sodišča prve stopnje z dne 14. decembra 2004, izrečeno v zadevi T-332/02, z obrazložitvijo, da je ta deloma nedopustna in deloma neutemeljena, ter strankam naloži plačilo stroškov, povezanih s preučitvijo te pritožbe.